

- (5) עדותו של הרמטכ"ל בפרוטוקול הישיבה מ-29.1.74, עמוד 3838 ואילך, והישיבה מיום 31.1.74, עמוד 3970 ואילך;
- (6) עדותו של האלוף ש. גונן מיום 25.12.73, עמוד 1932 ואילך;
- (7) עדותו של סא"ל ד. גדליה בפרוטוקול הישיבה מיום 1.1.74, עמוד 2298 ואילך.

ב. אי גיוס מילואים ביחידה 848.

ראה עדותו של אל"מ יואל בן-פורת בפרוטוקול הישיבה מיום 20.12.73, עמודים 1618-1614.

ג. הידיעות מיום 4.10.73 בלילה אור ליום 5.10.73 על פינודי משפחות הרוסים מסוגליה ומצורים.

(1) אי גילוי מלא של כל הידיעות החשובות הנוגעות לנושא זה לחברי ממשלה בישיבתה כבוקר של יום 5.10.73. ראה במוצג 57 סטנוגרמה של התייעצות צבאית-מדינית ביום 5.10.73 בהשתתפות ראש הממשלה, חברי ממשלה, רא"ל דוד אלעזר, אלוף זעירא ואחרים - הקטע בעמוד 2 של הסטנוגרמה המכיל את דבריו על שליחת 11 מטוסי תובלה על-ידי הרוסים למזרח התיכון;

(2) אי מסירת תוכן [REDACTED] מיום 5.10.73 שעה 17.30 (מוצג 145, מסמך 7) לרמטכ"ל.

ראה עדותו של רא"ל אלעזר בפרוטוקול הישיבה מיום 29.1.74, עמודים 4072-4071.

ד. ידיעה [REDACTED] לפי דיווח מיום 27.9.73 (מס' הכתבה מ-4501 חאריך על כוונת המצרים לפתוח בקרוב באש.

ראה עדותו של רא"ל אלעזר בפרוטוקול הישיבה מיום 29.1.74, עמוד 3872, כי ידיעה זו לא נמסרה לו.

3. עם קבלת הודעה זו הרשות בידך לעיין בתומר האמור ואם תחליט להשתמש בזכות הנזכרת בסעיף 15 לחוק האמור, תוכל להתייצב בפני הוועדה ביום 17.2.74 שעה 09.30 בבוקר, לאחר מחן הוועדה מוקדמת של שלושה ימים למזכיר הוועדה.

בכבוד רב,

שמעון אגרנט

שמעון אגרנט

נשיא בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת החקירה

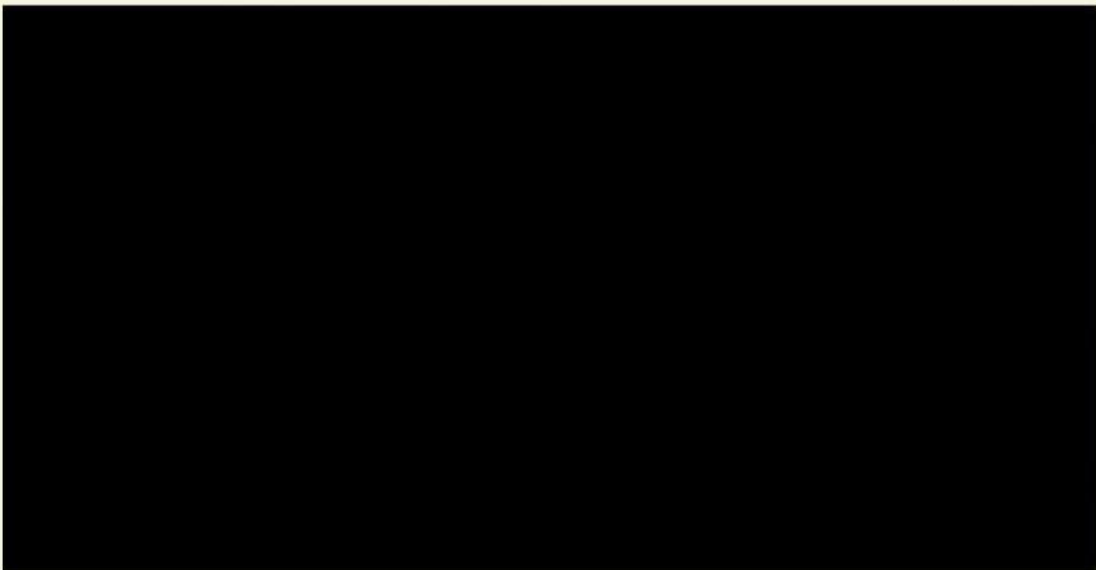
לכבוד ועדת החקירה "מלחמת יום הכיפורים"

אדונים בכבודים,

1. בדין וחשבון החלקי שפורסם ע"י הועדה, בעמוד 8 סעיף 11 באמר:-
"שנית ראש אמ"ן הבטיח לצה"ל מתן התרעה מראש על כוונת האויב לפתוח במלחמה כוללת, התרעה שמישכה יאפשר את גיוסם של המילואים, הבטחה זו הונחה כיסוד מוסד לתכניות ההגנה של צה"ל. אבו מוצאים שלא היה יסור לתת הבטחה מוחלטת כזאת".
2. באקבות קריאת פסקה זו חפשתי וברקתי על סמך מה יכולה היתה הועדה לקבוע מה שקבעה ומצאתי את הדברים הבאים:-
א. בתאריך 18/4/73 התקיימה התיעצות בבית ראש הממשלה. בסטנוגרמה של אותה ישיבה באמר:-
אלוף זעירא: "... לגבי הדרך השלישית - חציית התעלה ממש כאן אני בטוח שבדע על כך מראש ובוכל לתת ההתרעה לא רק הטקטית, אלא גם האופרטיבית, כלומר: מספר ימים מראש."
רה"מ ג. מאיר - " איך בדע? לפי ההכנות? "
אלוף זעירא - " בדע את ההכנות, בדע שיש סיורי מפקדים והזזת כוחות קדימה, מערך הגנה אוירית מתוגבר ועור סוללות ונראה שמנקים את המחפורות המוזנחות לאורך התעלה, וכללית: כאשר כל הצבא המצרי בכנס לפעולה - אבו יודעים על כך. לעומת זאת, כאשר הוא אינו צריך לעשות שום דבר, אלא להרים טלפון ולהגיד למפקד הצבא שיפתח באש, - הוא יכול לעשות זאת. כי שט צבא די ממושע ורואי יישמעו לפקודות." (ההדגשות שלי)
הערותי לקטע זה הן:-
1) יש כאן התחייבות למתן התרעה על הכנות ולא על כוונות. הועדה קונעת ברו"ח החלק, בסעיף 11: "שנית, ראש אמ"ן הבטיח לצה"ל מתן התרעה מראש על כוונת האויב לפתוח במתקפה כוללת" (ההדגשה שלי).
יש הברל מהותי בין התחייבות לגלוי ההכנות, לבין התחייבות לידיעת הכוונות של האויב. כאשר אני מפרט לרוה"מ בנשובה לשאלתה מה אני בטוח שבדע מראש, באמר:- " בדע את ההכנות, בדע שיש סיורי מפקדים והזזת כוחות קדימה..."
ואכן הובא לידיעת המטה הכללי, שר הבטחון, רוה"מ והשרים, שהיו שותפים לדיונים ביום ד' (3/10) וביום ו' כל הידיעות על ההכנות והכוונות בצבאות מצרים וסוריה. הטעות שלי, כמו של כל אלה שקבלו את הידיעות ממני, היתה בהערכת הכוונות, ולא בחוסר יכולת לאתר את ההכנות. (יש ומודיעין מצליח לדעת גם על כוונות האויב, ומאמצים בכוון זה בעשים בהתמדה. במקרה הברון כל הצבא המצרי, פרט לקצינים בודדים לא ידע שהכוונה למלחמה ולפיכך קשה מאד היה לדעת מהן כוונותיו של האויב. על כל פנים לא היתה כל התחייבות לדווח על כוונות. על בעית הערכת הכוונות אעמוד להלן).

- (2) למיטב זכרוני - ואבי בוקט לשון זו מתוך זהירות ואחריות - לא התחייבתי לתת התרעה מראש על ידיעת כוננותו של האויב. הדגשתי שזדע או לא זדע על ההכנות. באותה ישיבה אצל ררה"מ, אבי מנתח שלו דרכי פעולה אפשריות. לגבי שתיים אבי אומר שתתכן הפתעה משום שאין צורך בהכנות: "וזאת כאשר שתיים משלוש דרכי הפעולה שלו, שהן הפחות מסוכנות לבו ושהוא יכול לעשותן בלי הכנות ועל כן גם בהפתעה". (הצטוט הוא מעמוד 3, וההדגשה שלי)
- (3) עלי לציין שכושרו של המערך האסופי עלול להשתנות תוך תקופה קצרה והתחייבות כל שהיא יש לה תוקף לאותה תקופה ולא לתקופה בלתי מוגבלת. ענין זה מומחש בסעיף 2ב' - להלן.

ב.

- ג. קיים מסמך מתאריך 16 יוני 1972, העוסק בהתרעה מודיעינית. (אינני יודע אם הוא הוגש לוועדה ולכן אבי מצרף העתק.) המסמך חתום ע"י אלוף אהרון יריב. הערותי למסמך זה הן:-
- (1) המסמך בכתב ביוני 1972 והתבסס על המצב האסופי של יוני 1972, מצב שעלול להשתנות תוך תקופה קצרה.
- (2) גם במסמך זה בסעיף 11, קיימות הסתייגויות, כאשר סעיף 11ב' מתאר מצב הרומה מאד לתקופה של ראשית אוקטובר 1973. סעיף 11 אומר:-
- "ניתן לסכם כי לפעולה יזומה בקנה מידה גדול - בסבירות גבוהה תהיה לבו התרעה אולם:
- א. לא מובטחת התרעה לגבי פרוט פעילות של כל העוצבות.
- ב. לא בכל מקרה יהיה ברור לבו מהי הפעולה המסוימת, בעיקר אם הפעולה תבצע על רקע של מתיחות כללית המלווה בהכנות לוגיסטיות ממושכות וחזויות, או על רקע של תרגילים מקיפים בצבא המצרי שיכללו תזויות בקנה מידה גדול". (ההדגשה שלי)
- (3) המסמך הזה לא הובא לידיעתי ע"י קודמי לתפקיד לעל קיומו לא היה ידוע לי עד ראשית 1974, היינו חודשים מספר אחרי מלחמת יום הכיפורים.
- (4) אם אכן הוצג המסמך בפני הוועדה, והיא הסתמכה עליו, הרי שנראה לי שזכאי הייתי, בהתאם לסעיף 15, לקבלו כרי להציג בפני הוועדה את תגובתי.

3. בסעיף 11 לדו"ח הביניים כתוב: "הבטחה זו הונחה כיסוד מוסד של תכניות ההגנה של צה"ל" (הכוונה להבטחה על מתן התרעה שמשכה יאפשר גיוס המסודר של המילואים).
כאן עלי להעיר:-

א. אם הכוונה להבטחה שנתנה ע"י אלוף יריב ביוני 1972, אני מזכיר לועדה שמסמך זה לא הובא לידיעתי בעת שהתמנתי לראש אמ"ן וזודע לי עליו רק אחרי מלחמת יום הכיפורים בתחילת 1974 ולכן לא היתה זו הורעה שיש לי אחריות לגביה.
ב. אם הכוונה למה שנאמר על-ידי לראש הממשלה בתאריך 18 אפריל 1973, הרי למיטב ידיעתי שום תוכנית מגבנה לא נבנתה על יסוד מה שנאמר על-ידי ב-18 אפריל 1973. התכניות שהיו קיימות לפני אפריל 1973 זהות לתכניות של אפריל 1973 ואילך, והתבססו על אותן הנחות היסוד. לכן תמיהני לאיזה הבטחה מתיחס דו"ח הועדה כאשר הוא אומר:-

"הבטחה זאת הונחה כיסוד מוסד לתכניות ההגנה של צה"ל" (ההדגשה שלי)
תכניות ההגנה של צה"ל לא התבססו על כל הבטחה שלי, היות ואותן תכניות שהיו קיימות ב-1 אוקטובר 72, עת התמנתי לראש אמ"ן, לא שובו, למיטב ידיעתי, במשך שנת היותי ראש אמ"ן. מכאן שלא היה כל קשר בין תכניות ההגנה של צה"ל ובין איזה שהיא הבטחה שנתנה על-ידי.

4. בסעיף 10 של דו"ח הביניים של הועדה באמר:

"פתיחת המלחמה ע"י מצרים ביום הכיפורים תשל"ד (6.10.73) בשעה 1400 בקרוב, הפתיעה את צה"ל בזה שעד לשעות הבוקר המוקדמות של אותו יום לא העריכו הפקוד העליון של צה"ל וההנהגה המדינית שמלחמה כוללת עומדת להתחיל... את האחריות לטעויות אלה בהערכה יש להטיל בראש ובראשונה על ראש אמ"ן ועוזרו הראשי הממונה על מחלקת המחקר באמ"ן..."
בענין זה ברצוני להעיר את ההערות הבאות:-

א. ימים לפני פרוץ המלחמה הציג אמ"ן בפני המטה הכללי והממשלה את ההערכות הצבאיות של צבאות מצרים וסוריה והדגיש ששני צבאות אלה ערוכים ומוכנים להגנה ולהתקפה כאחת.

(ההצגה לממשלה בעשתה ע"י תא"ל שלו בישיבת הממשלה בשלושה באוקטובר וע"י ראש אמ"ן בישיבת הממשלה בחמישה באוקטובר).

ב. אכן, היתה טעות בהערכת הכוונה לצאת למלחמה ב-6 אוקטובר, ואין אני בא להקטין כל עיקר את רציבותה של טעות זעת ואת מידת אחריותו של ראש אמ"ן לה. טענתי היא שלאור מכלול העובדות שהוצגו בפני הממשלה, הערכת הכוונות הדרג הפוליטי העליון של מדינות אויבות היא לפחות גם באחריותה! הוערה עצמה בדו"ח הביניים, בסעיף 10 קובעת: "לא העריכו הפקוד העליון של צה"ל וההנהגה המדינית שמלחמה עומדת להתחיל" הוערה אף היא, מאשרת כאן שגם ההנהגה המדינית נתפסה למשגה שבהערכת כוונות האויב. האחריות למשגה זה אינה יכולה איפה לחול רק על הדרג הצבאי! אני טוען שהערכת כוונות הדרג הפוליטי העליון, בין של מדינות ידידותיות ובין של מדינות אויבות היא בראש ובראשונה בסמכותה של הממשלה וממילא גם באחריותה. איש לא יעלה על דעתו לטעון שהערכות כוונותיו של בשיא ארצות הברית כלפי ישראל מוטלת בעיקר על ראש "הסולחן" של ארה"ב במשרד החוץ הישראלי ור' מח' החקר ולא על ראש הממשלה ושר החוץ.

האם אפשר לטעון שהערכת כוונות ראשי מדינות ידידותיות הן באחריות הממשלה והערכת כוונות ראשי מדינות אויבות הן באחריות הצנא?¹
 כפי שהועדה יכולה היתה להוכיח מן הסטנוגרמה של הדיונים בממשלה בשלושה וחמישה לאוקטובר, ואף מן הסטנוגרמה של דיון הממשלה בתאריך 18.4.73, הרי הממשלה, אמנם לא בהרכב מלא, עסקה ארוכות בדילמה של כוונות האויב המצרי והסורי לצאת או לא לצאת למלחמה. ז"א, הממשלה ראתה מחובתה לדון בנושא, לאחר שמעת סקירת הרמטכ"ל וראש אמ"ן, ולקבוע את הערכתה. הממשלה העריכה כפי שהעריכה, ואם נפלה טעות בהערכה, האחריות לטעות זו, מבחינה מוסרית ומהותית כאחת, חייבת להתחלק בין הממשלה, שקבלה את ההערכה לאחר דיונים ממושכים, לבין הדרג הצבאי שהציג את הערכתו. לשם המחשת יתר של עקרון אחריות הממשלה להערכת כוונות ראשי המדינות הידידותיות והאויבות כאחת, עלי לחזור להזכיר לועדה, שכשנבוע לפני פרוץ המלחמה במסר לראש ממשלת ישראל, [REDACTED], על כוונותיהם של שני ראשי המדינות (סוריה ומצרים) לפתוח במלחמה בגד ישראל. [REDACTED]

אני שואל: מיהו זה שהכשרתו, נסיונו, תפקידו ואחריותו מחייבים אותו להיות הדרג הקובע לגבי כוונותיהם של ראשי מדינות שכנות, האם ראש מדינת ישראל ושריו הבכירים, או רק קציני הצנא? עפ"י כל אמת מירה אין ראש המדינה ושריו הבכירים יכולים להיות משוחררים מאחריות להערכת כוונותיהם של ראשי מדינות קאויב! גם אין הם יכולים לטעון שלא היו בידיהם הידיעות הדרושות להגיע להערכות עצמיות. היו בידיהם הידיעות המלאות על הערכותם וכוונותם של צבאות מצרים וסוריה. המודיעין הצבאי חזר וטען שהצבאות האלה ערוכים להגנה ולהתקפה כאחת. אם בכל זאת אותו פורום מדיני-צבאי שדן במצב, שקל, וחזר ושקל, אם אין המדינה בצבת בפני מלחמה כוללת, והגיע למסקנה שההוכחות אינן מספיקות עדין להסיק שכוונת ראשי המדינות של סוריה ומצרים היא לתת את פקודת ההתקפה למלחמה כוללת, הרי האחריות לטעות זו רובצת על כל הפורום ומתחלקת בין מרכיביו, איש איש לפי תפקידו, דרגתו ומסמכיותו. לכן, לפי עביות דעתי, טענת הועדה בקבעה בסעיף 10 לדו"ח הביניים: "... את האחריות לטעות אלה בהערכה יש להטיל בראש וראשונה על ראש אמ"ן ועל עוזרו הראשי הממונה על מחלקת המחקר באמ"ן..." (ההדגשה שלי) האחריות המוטלת כאמור על הפורום כולו אינה רק אחריות פורמלית או מיניסטרילית, אלא אחריות עינית של צוות שקבל ידיעות, נתונים והערכות מן הדרג הצבאי, דן בהם ארוכות שוב ושוב כאשר הדרג המדיני הוא שלבסוף החליט ופעל כפי שפעל. מן הראוי להזכיר כי על אף הערכתי ברבר הסבירות הזמונה שבכוונת ראשי מדינות האויב לפתוח במלחמה כוללת, הבאתי בפני הדרג המדיני את ספקותי בנקודה חשובה שלא עלתה בקנה אחד עם הערכתי, והיינו, יציאתם הפתאומית של משפחות המומחים הטוביטים מסוריה ומצרים.

בדיון אצל שר הבטחון בחמישה לאוקטובר כבוקר אמרתי:
 ע' 4 "... סך הכל זה הכל הטערות. השורה התחתונה היא שאין לי הסבר למה הרוסים עושים זאת."

ובישיבת הממשלה בחמישה לאוקטובר:-

ע' 2 " למרות זאת, הדבר היוצא דופן בכל התהליך הזה - 11 המטוסים שהגיעו לסוריה ומצרים שאין עדין הסבר לזה. כאן אנו רואים אקט יוצא דופן".

5. מתוך בתוך דברי שרים בישיבת הממשלה בוחמישה לאוקטובר, ניתן להבחין בברור כי על יסוד המידע שבמסר לממשלה ע"י צה"ל האפשרות למלחמה שתפרוץ ביום הכיפורים ובהתרחה מיבמלית בלקחה בחשבון, כאפשרות ריאלית ביותר.

ראש הממשלה עצמה ראתה את האפשרות שיהיה צורך לגייס מילואים באופן מידי עד כי מצאה לבכוח להציג את השאלה, בעמוד 3: "אני רוצה לשאול כי לא התבסיתי במצב כזה: מה הדין בממשלה, אובמדינה אם צריך לגייס מילואים, באיזה דרגות, והאם בחוצה החלטת ממשלה בענין זה?"

ובענין האפשרות שמלחמה תפרוץ ביום הכיפורים עצמו אומר שר הבטחון בעמוד 4:

"ואם יקרה משהו ביום הכיפורים - לפני ישיבת הממשלה ביום ראשון, בסתפק באשור ראש הממשלה בכל דבר, אם לקרוא למילואים או לפתוח בהפצצת נגד".

"...לבו אינשום מגמה לאיזו פעולה יזומה, אלא רק לענות ולטפל במצב שיכפה עלינו. כמעט ואיני חושב שיהיו חלוקי דעות והזמן יהיה קצר שבו נצטרך לטפל בזה. מבחינת הכנות ובשק שיש לצד השני, יש להם אפשרות, תוך שעות אחדות להתחיל בפעולה. הם נמצאים ליד התעלה וברמת הגולן והם יכולים לתת התרעה קודמת, אבל עד שנראה זאת יהיה זה ממש פעולה".

באותה ישיבה אומר רב-אלוף אלעזר בעמוד 5:

"...אני מבין שאם פותחים במלחמה, דבר ראשון אנו נלחמים ועושים כל מה שצריך לעשות בלי הגבלות. יש כאן שני דברים בלנד, שלגביהם, תוך כדי מלחמה, נצטרך אשורים והם קרדיבלים: גיוס מילואים והיקפס, בחירת מטרת אדרחיות רציביות, שבנסיבות מסוימות יכולות להיות הכרחיות. שני הדברים האלה - יהיה לנו זמן להביאם, עם התחלת בצוע הפעולה, בסדר גודל של חצי שעה או שעה לידי הכרעה בפורום זה".

גם דברי השר גלילי, בעמוד 6, באותה סטנוגרמה נובעים מההרגשה שכל רגע עלולה לפרוץ מלחמה ללא התרעה, כך שלאיהיה זמן לתהליכים ממושכים של קבלת החלטות ויש לתת מראש סמכויות לרה"מ ושר הבטחון.

השר גלילי אומר בסוף דבריו; בעמוד 6:

"יש איזו אורה שמתירה את הרצועה ועל כן יכולות להיות הפתעות. לא הייתי רוצה, פשוט, למנועה מאת רה"מ ושר הבטחון גם את סמכותנו אנו, שהזדמנו כאן היום, באם הדבר יהיה הכרחי לפני שהממשלה מתכנסת!" (ההרגשות כולן שלי)

כאן אני שואל:

האם לא גויסו מילואים ביום ר' כי איש לא לקח בחשבון שיכולה לפרוץ מלחמה ביום הכפורים, או אולי לא גויסו המילואים כי ההערכה המבצעית היתה שבמקרה של פתיחת מלחמה לפני הגעת כוחות המילואים לחזיתותועד להגעתם יוכלו הכוחות הסדירים היבשתיים והאוויריים לבלום את האויב בעצמם? (ראה דברי הרמטכ"ל ושר הבטחון המציינים המפורש אפשרות להחליט על גיוס מילואים רק לאחר פרוץ המלחמה.)

האם אכן לא היתה כל התעעה? האם לא היה צה"ל בכוננות גבוהההחל מראש השנה (26 ספט')? האם לא תוגברו הכוחות ברמת הגולן בתוספת של 130% טנקים? האם לא תוגברו כוחות פקוד דרום בתוספת של 70% טנקים? האם כל זה נעשה כי לא היתה כל התרעה? אני טוען שהיתה התרעה, חלקית לפחות, שבגללה כל היחידות הסדירות, כולל בי"ס לשריון, הוזזו לגבולות, והחלמיום ר' בצהרים (5 אוקטובר) כל צה"ל היה בכוננות ג'. האם זה נעשה כי לא היתה כל התרעה?

מהי התרעה? האם פרושה למסור את השעה המדויקת שבה יתחיל האויב לתקוף? ובאם חלה שעות ב- 4 שעות הרי זה כישלון? כמה פעמים קרה בהסטוריה ששרותי מודיעין נתן התרעה

על השעה המדויקת שבה יתקוף האויב?

אני רואה לזכוך להפנות את תשומת לבכם לדבריו של שר הבטחון משה דיין בכנס סגל הפקוד העליון בתאריך 14 פברואר 74 לסכום מלחמת יום הכיפורים שתכנס מדבר בער עצמו:

"...במה היתה הטעות שלזכו? בדיוק להפך: בחלק הטקטי ולא בחלק האסטרטגי. במה היתה הטעות? שלא היו לנו שם די טנקים. לא בזה שאנחנו מבינים או איננו מבינים שמצרים או סוריה הולכת למלחמה, אלא כאשר אנחנו רואים שהשמים מתעננים אנחנו לא עושים מצב ג' בכל יום, אני חושב שזו הפעם הראשונה שעשו מצב ג' במשך 6 שנים או משהו. בדמה לי שגם חיים אמר שבזמנו לא היה. זה לא מפני שאיננו מבינים שקורה משהו, ושראש אמ"ן לא אמר כמה טנקים וכמה תותחים ומה יכול לקרות. קודם לא היה אף טיל ועתה בסוריה ישנם 35 טילים שמקדמים אותם קדימה. במה היה המשגה? שלא הכנו די כוחות שם למקרה שתתחיל המלחמה שבהיה מוכנים לכך. בדיוק במישור הטקטי ולא בהבנה המדינית אסטרטגית. יותר מאשר לומד באפריל ובמאי, לא רק אני אלא כולנו, שאנחנו הולכים למלחמה ומתכווננים למלחמה, אז מבחינת ראית תהליך - זה היה תהליך שראינו. מבחינת ההכנות, גם כמות הכוחות וגם ההערכות של הכוונות, צריך היה להחזיק יותר כוחות, ולא הרבה יותר כוחות, קצת יותר כוחות, עוד 100 טנקים, עוד 200 טנקים. אני מביח שלו בפקוד צפון היו לחקה 300 טנקים ולו הם היו ערוכים כולם כמו שפה אמר חיים בר-לב השאלה גם אם עומדים בעמדות ירי. אז במבנה אילו בהתראה, ובהתרעה: הזן היא מל באמת, אמר הרמטכ"ל: יכלה לבוא קודם, יכלה לבוא גם יום אחר-כך, יכלה גם לא לבוא כלל, הלו זו היתה איפורמציה שמישהו אמר למישהו, זה לא מישהו בשדה הבחין ואמר, אבל כמו שב-4 ביוקר - אנחנו מזלזלים בהתרעה כזו? אפילו של שעתיים, בשביל להכין את הכלים במקום, זה מעט? לא פחות מאשר התרעה שהצד השני עומד לפתוח באש. ולא שהוא תופס אותך כשאתה לא מוכן כלל. ב-12 שעות מלואים אי אפשר לגייס, אבל להעמיד כל כלי במקום אפשר, ולהתכוון לזה אפשר, לדעת שפותחים באש אני לא מזלזל בהתאעה כזו. של 12 שעות, של 10 שעות, של 5 שעות או של 4 שעות" (ההדגשות שלי)

6. בסכום יורשה לי לציין:

- א. אכן, אני רואה עצמי שותף לאחריות לטעות בהערכת כוונות האויב. איני מתנער מאחריות זו ומטעתי שעמן אחיה כל חיי.
- ב. עם זאת, לפי עניות דעתי, האחריות הזאת חלה לפחות באותה מידה, אם לא יותר, גם על הדרג המדיני, שהיה שותף פעיל להערכה המוטעית, כאשר בידיו היו המידע, הכלים והאפשרות לבחור לעצמו הערכה אחרת, כמו שבעשה ע"י הרמטכ"ל באפריל 73.
- ג. עם כל הכבוד, אינני יכול לקבל קביעת הוועדה בקשר להבטחה שניתנה על ידי, שאתן התרעה על כוונות האויב לפתוח במלחמה. מכל מקום, החל מינוי 73, ידוע היה לדרג הצבאי והמדיני שמצב ההתרעה במצרים הורע באופן משמעותי.
- ד. כמו כן, למיטב ידיעתי, תוכניות המגננה של צה"ל לא התבססו על כל הבטחה שלי. הן, כמות שהן, היו קימוע באותה מתכונת כאשר קיבלתי את תפקיד ראש אמ"ן, ב- 1 אוקטובר 1972 וכאשר פרצה מלחמת יום הכיפורים. ואם חל בהן שינוי כל שהוא, הוא לא התבסס על הבטחות של ראש אמ"ן.
- ה. בעשרת הימים שקדמו למלחמת יום הכיפורים נתנה לי צה"ל ולממשלה התרעה רצינית ביותר, אם כי לא סופית ומוחלטת. זו הסיבה לנקיטת כל צעדי הכוננות שבהם נקט צה"ל בימים שקדמו למלחמה. אם לא גויסו מילואים בימים שקדמו למלחמה, ואף לא בין השעות 0430 - 0930 ביום הכיפורים עצמו, הרי הסיבה לכך אינה מודיעינית! למיטב ידיעתי, בשום מקום או זמן לא בקבע שהחלטה על גיוס מילואים תפול רק כאשר תהיינה ידיעות מפורשות וסופיות על כוונה מוחלטת של ראשי מדינות האויב לפתוח במלחמה, או על יום ושעה שבהם תפרוץ המלחמה.
- במשך שנות קיומה של מדינת ישראל גויסו מילואים לאור עובדות מוגבלות יותר ובגלל התרעות חלקיות יותר מאלו שנתגו בעשרה הימים שקדמו ליום כיפורים של שנת 1973.

7. על כן, מתוך הסתמכות על העובדות וההסברים המפורטים לעיל, אני מבקש את כבוד הוועדה:

- א. לקבוע כי האחריות לטעות בהערכת כוונותיהם של ראשי מדינות האויב ערב מלחמת יום הכיפורים, בופלת על כל הפורום הממשלתי והצבאי שהעריך מה שהעריך, איש איש לפי תפקידו, דרגתו וסמכויותיו.
- ב. לבטל את הקביעה שערב מלחמת יום הכיפורים קיימת היתה הבטחה של ראש אמ"ן לתת התרעה על כוונות ראשי מדינות האויב לפתוח במלחמה בגד ישראל, התרעה שמשכה יאפשר את גיוס המילואים.

ג. לבטל את הקביעה שתכניות המגזנה של צה"ל התבססו על הבטחה שלי, בנושא ההתרעה.

ד. לקבוע שנתנה התרעה לממשלת ישראל ולצה"ל, אם כי התרעה לא מוחלטת. התרעה זו היא שגרמה לתגבורים מאד משמעותיים של כוחות צה"ל בחזית הדרום ובחזית הצפון, והיא שהגבירה את כוונות צה"ל, החל מערב ראש-השנה, עד לכך שהיא הועלתה לגבוהה ביותר כבר ביום ו', חמישה אוקטובר 1973; כמו כן לקבוע שאי גיוס המילואים לא נבע בהכרח רק מהעדר התרעה סופית, אלא שבוחלט על כך על יסוד צרוף של מספר נמוקים, לרבות הערכה מבצעית בלתי נכונה בויבר יכולת הנלימה של זרועות הצבא הסדיר, כולל חיל אויר, בשתי החזיתות, עד לגיוס המילואים

בכבוד רב,
אלוף * אליהו זעירא

לשכת ראש אמ"נ
טל' 4268
ל/תיק ועדה/2679
תשל"ד אדר
74 מרס 21
מסמך זה כולל...דפים
עותק...מתוך...עותקים

מזכיר ועדת החקירה

הנדון: מכתב יו"ר ועדת החקירה מיום 17 מרס 74

להלן התייחסותי למכתב הנדון:-

א. לסעיף 9 -

לא זכורה לי שיחת טלפון עם תא"ל שלו בנושא ידיעת [redacted], כמתואר במכתבו של תא"ל שלו מ-14 מרס.

ב. לסעיף 10, סעיפי משנה ד' ה' -

(1) איבני זוכר כיום עבין עכרב הלקט. יתרה מזאת, זה אינו בראה סביר בעיני וזאת מאחר שאם אכן עכבתיו, הייתי צריך לאשרו לפני הוצאתו. עובדה היא, כי הלקט הוצא בבוקר ה- 6 אוק' - אני אינני זוכר שאשרתיו אז ואף אחד אינו זוכר שאכן אשרתיו. לאור ה"ל, מובן כי לא זכורים לי היום הנמוקים לעכוב כזה, אם אכן היה.

(2) בדיעבד אני יכול לנסות לשחזר כנימוק אפשרי לעכוב כזה את העובדה כי כאמור לא הערכנו את הידיעה כמוסיפה משהו על ההערכה הקיימת וייתכן שקוותי לקבל תוך זמן קצר ידיעות משמעותיות יותר. אך כאמור לא זכור לי שעכבתי לפני חצות ושאישרתי בבוקר הוצאת לקט זה.

א' זענוא אלזוף
ראש אגף המודיעין

הסוף בין חברי הוועדה
24.3.74
[initials]

כ"ב בתמוז תשל"ד
12.7.1974

סודי ביותר
ד ח ו ף

לכבוד
האלוף אליהו זעירא,
חל-אביב

אלוף נכבד,

לאחר שהוגש הדין וחשבון החלקי הנוסף של הועדה
לממשלה ולועדת החוץ והבטחון של הכנסת, אני מודיע לך בזאת
כי הועדה תאפשר לך לעיין, בתוך כחלי המשרדים של הועדה,
בחלקים של הדו"ח הנזגעים למידע והערכתו, וזאת בנחון לתנאי
חשמירה על הסודיות כאמור בסעיף 26 לחוק ועדות הקירה, תשכ"ט-1968.

הואל נא להחקשר אתי לשם קביעת המועד.

בכבוד רב,

דוד ברטוב, שופט
מזכיר הועדה

כ"א באייר חשל"ד
13.5.1974

לכבוד
אלוף אלי זעירא,
רחוב הפרסה 44,
צהלה,
תל-אביב

אלוף נכבד,

על דעת ועדת החקירה הנני מאשר בזאת
קבלת מכתבך אשר המצאח לוועדה.

בכבוד רב,

דוד ברטוב, שופט
מזכיר הוועדה

ט י ר ט ה

ירושלים,

לכבוד

אלוף א' זעירא

אלוף נכבד,

בתשובה למכתבך מיום 1.4.74, הריני להודיעך בזה
שהוועדה נהגה לענין מסקנותיה בדו"ח החלקי מיום 1.4.74 בקשר
לנושא הנזכר במכתבך, בהתאם לפירוש שנחנה שם לפעמי 15 לחוק ועדות
החקירה, השכ"ט-1968.

כאמור בדו"ח החלקי, עוד הווא הנמקה מלאה למסקנות
האמורות שם ושבר זה חל גם לבני מסקנותיה בנושא הנ"ל.

לפיכך סבורה הוועדה כי בשלב זה על כל פניו, אין מקום
להעזר לבקשה הכלולה במכתבך.

בכבוד רב,

שמעון אגרנט
נשיא בית-המשפט העליון
יו"ר הוועדה

כ"ו בנסן חשל"ד
18 באפריל 1974

לכבוד
אלוף אליהו זעירא,
חל - אביב.

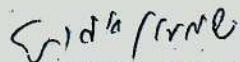
אלוף נכבד,

בחשובה למכתבך מיום 11.4.74, חריני להודיעך
בזה שהוועדה נהגה, לענין מסקנותיה בדו"ח החלקי מיום 1.4.74 בקשר
לנושא הנזכר במכתבך, בהתאם לפירוש שנחנה שם לסעיף 15 לחוק ועדות
החקירה, חשל"ט-1968.

כאמור בדו"ח החלקי, עוד חבוא הנמקה מלאה
למסקנות האמורות שם ודבר זה הל גם לגבי מסקנותיה בנושא הנ"ל.

לפיכך סבורה הוועדה כי בשלב זה על כל פנים,
לפני מתן הנימקוים המלאים, אין מקום להעתר לבקשה הכלולה במכתבך.

בכבוד רב,

שמעון אגרנט
נשיא בית המשפט העליון
יו"ר הוועדה

17.4.1974

לכבוד
ועדת החקירה - מלחמת יום הכפורים

א.נ.,

1. בדין וחשבון החלקי שפורסם ע"י הוועדה, בעמ' 8, סעיף 11 נאמר:-
"שבית, ראש אמ"ן הבטיח לצה"ל מתן התרעה מראש על כוונת האויב לפתוח במלחמה כוללת, התרעה שמישכה יאפשר את גיוס המסודר של המלואים. הבטחה זו הונחה כיסוד מוסד לתכניות ההגנה של צה"ל. אנו מוצאים שלא היה יסוד לתת לצה"ל הבטחה מוחלטת כזאת".
2. ככל שהתואר "ראש אמ"ן" מכוון אלי ולא אל קודמי, הרי בקביעה זו יש משום פגיעה בי, במשרתי ובמעמדי.
3. לפי מיטב ידיעתי אין ראיות המוכיחות שבאוקטובר 1973 היתה קיימת הבטחה שלי לתת "התרעה מראש על כוונת האויב לפתוח במלחמה כוללת".
- אלמלא בזהרתי מאד הייתי אומר שהראיות מצביעות על היפוכו של דבר.
4. מאחר ולא הייתי רוצה להזיח שהוועדה קבעה ללא ראיות מספיקות שאכן היתה קיימת הבטחה כזו, הרי שיש כנראה ראיות שעל קיומן לא ידוע לי.
5. לפיכך, יש לי, לפי עניות דעתי, הזכות שראיות אלה, כולן, תובאנה לידיעתי ותנתן לי ההזדמנות לנמק, להוסיף, לחקור ולסתור.
6. עיון במכתבו של כבוד השופט אגרנט, מיום 10 פברואר 1974, המופנה אלי, יוכיח שככל שהובא לידיעתי, על פי סעיף 15 לחוק ועדות החקירה, חומר כלשהו שעלול לפגוע בי, הרי שהיה זה חומר בעיני אחרים לגמרי והנושא הנ"ל שבגללו מצאה הוועדה, בסופו של דבר, פגם בי, לא מוזכר בו כלל וכלל.
7. לפיכך מצאתי לנכון לפנות היום אל הוועדה ולדרוש:
  - (א) שתצביעו בפני על חומר הראיות שעל פיו קבעה הוועדה את הנאמר בסעיף 11 של הדו"ח החלקי. (ראה סעיף 1 למכתבי זה.)
  - (ב) שהחומר הנ"ל יועמד לרשותי לעיון.
  - (ג) שתאפשרו לי חקירת עדים, הבאת חומר ראיות נוסף, סותר או נוגד, מתן הסברים על החומר הנמצא בידי הוועדה וכן כל פעולה פרוצדורלית תקינה לשם סעון ושכנוע.

בכבוד רב,

10-75 10/5/74 Pila
L'6N

ש מ ר ר
א ר ש ר

74

14 אפר' 6

תשל"ד

ניסן

מזכיר וועדת החקירה

הנדון: בקשה לקבלת הסטנוגרמות של עדותי בוועדה

1. אבקש לקבל לרשותי את עותקי הסטנוגרמות של עדותי בפני הוועדה.
2. מובן כי אתחייב לשמור על החומר בהתאם להוראות הוועדה.

א. זעירא אלוף